

Javna — Izvenredni ponedeljek — vsak dan jutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nežalostno pismo se ne sprejema, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcijska lista Edinost. — Tiskarna Edinost. — Naročnina znaša na mesec L. 7.—, pol leta L. 32.—, in cel let L. 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezna številka v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglaš se računa po stroški ene kolone (72 mm). — Oglaš trgovcev in obrtnikov po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabilja po L. 1.—, oglaš denarnih sredstev, mm po L. 2.—. — Mail oglaš po 20 stot. beseda, najmanj pa L. 2.—. — Oglaš naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Načelo nasilja

Posledice pogodb, ki so jih zavezniki diktirali vsem premaganim kakor tudi slabejšim prijateljskim državam in narodom, so se kmalu pokazale. Kamorkoli pogledamo, povsod v Evropi je vse strašno nezadovoljno s sedanjim položajem. Sovražstvo med narodi je veliko, celo huje nego poprej. Vseposvods pritiska močnejši slabjšega, stare in nove države se oborožujejo, kdor le more, strahuje manjšine in sosedov; načelo nasilja je skoraj povsod obveljalo ter se uveljavlja brez sramu in prikrivanja.

Med vsemi narodi je občutil na svoji koži brutalnost nasilja posebno hudo jugoslovanski narod. To, kar so pretrpeli Srbi v dveh letih avstrijske in nemške okupacije, se ne da popisati niti dometati. Kaj smo pretrpeli Jugoslovani od avstro-ogrške vladavine tekom vojne, ni treba posebej omenjati, saj nam rane dunajskega nasilja še krvave.

Najnovejši nasilje, ki se je izvršilo nad nami z rapalsko pogodbo, sprejemamo kot dovršen čin ter se pripravljamo za življenje v novi hiši. Zato ne čemo več govoriti o prenehanju trpljenja, gnetenju in moralnem, v zadnjih dveh letih. Kar je bilo, je bilo. V živeti se nam je v novi položaj, ki se v njem nahajamo. Ozmimo se nekoliko po novi hiši, v kateri nam bo odsejal živeti ob boku naroda, ki nas po številu in moči tako silno prekaša.

Italija je dežela temperamentnega naroda. Vsaka nova ideja se tu hitro razširi, vzplamti, in ravno tako naglo ugaša. Italijan je človek naglih dejanj in kratkega razmišljanja. V tem se ravno razlikuje od nas, ki preveč razmišljamo in ugibamo, a prepočasni delamo. S tega stališča moramo presojati italijansko ljudstvo.

Sedanjí dogodki nasilja nas ne smejo preslepiti. Zakaj, če bi hoteli po teh naših sklepih na splošno, bi bila obdoba uničujoča.

Ker pa bi bilo nepravilno iz posameznih slučajev nasilja, tudi če so še tako grdi in se še tako ponavljajo, izvajati splošno pravilo, zato si pogledajmo rajši vzroke te duševnosti nasilja, ki obvladuje del italijanskega naroda.

Za današnja fašistovska nasilja, ki se ne prestopajo izvrševati nad socialističnimi organizacijami in proletariatom v Italiji, nosijo doberšen del odgovornosti voditelji socialistične stranke.

Od začetka premirja pa do meseca septembra lanskega leta so socialistični poglavarji v demagoške namene hujšali in kmetske in delavske množice k posameznim, sporadnim, neorganiziranim nasiljem. Socialistični tisk, socialistični govorniki in propagatorji so neprestano grozili z revolucijo, proletarske množice so po njihovi volji strahovale ulice, kakor jo strahujejo danes fašisti. To vpliva v prvi vrsti za Italijo, pri nas se socialistična nasilja niso izvajala, ker smo živeli v vojaškem režimu.

Vlada se je pokazala takrat slabotna, zakaj bala se je javno nastopiti proti socialističnim demagogom.

In tako je postalo nasilje agitatorično sredstvo, namesto da bi bil nasilni akt zadnje odločilno dejanje revolucije. Isti voditelji, ki so pustili, da je njihovo časopisje brez najmanjšega zalaganja psovalo, grozilo in hujšalo množice, katere so izvrševale posamezne, za revolucijo nepotrebne, celo škodljive nasilne sunke, isti voditelji zatrjujejo danes na ves glas, da so bili vedno proti nasilju.

Načelo nasilja je pogubilo socialistično stranko. Prestrašeno meščanstvo se je polagoma opomoglo ter na lastno

pest vzelo v roke svojo obrambo. V vseh večjih krajih Italije so organizirali tako zbrane bojevnike zveze ali fašiste. Te organizacije, ki štejejo razmeroma malo članov, strahujejo danes socialistične stranke in proletariata.

Demagoška politika socialistov, ki se je hotela uveljaviti z načelom nasilja, je doživela več porazov. Prvi veliki poraz je bil konec kovinarskega gibanja, drugi pa zborovanje v Livornu, ko so se komunisti odcepili od strank. Tretji poraz bodo doživeli socialistične organizacije na prihodnjem zborovanju v Livornu, ki se bo vršilo koncem tega meseca, in na katerem se bo odločila usoda sindikatov.

Po zaslugi svojih demagoških voditeljev je danes delavstvo tako porazeno, da bi se ne bilo pred polletom nobenemu človeku niti ne sanjalo o tem. Še pred kratkim močne, ugledne in vplivne politične in strokovne proletarske organizacije so prišle ob vso moč. To je sad propovedovanja načela nasilja.

S privoljenjem vlade in odobravanjem meščanstva strahujejo danes fašisti socialistične organizacije in proletarske množice. Poboji in poizgi so na dnevnem redu. Najhujša nasilja socialističnih nasprotnikov niso nikoli dosegla take ostrosti, s kakršno nastopajo danes ti ljudje proti svojim političnim nasprotnikom.

Če je bilo to nekulturno delovanje fašistovskih organizacij doslej deloma umljivo kot obrambno sredstvo meščanstva proti grozečemu boljševizmu, danes to ni več. Boljševska nevarnost za Italijo je odpravljena, vsako nadaljnje nasilje je odveč in je v sramoto njegovim duhovnim in dejstvenim povzročiteljem.

Fašistovska nasilja se le tako mimogrede in za »vajo« izvajajo tudi nad našim mirnim ljudstvom, ki ni niti najmanj nevarno italijanski državi, ne italijanskemu narodu. Nepristano smo izpostavljeni samovoljnosti fašistovskih organizacij, ki imajo v svojem programu iztrebljenje in uničenje našega naroda na tem ozemlju in zaslužnje njegovega večjega dela onstran meje.

Izvestno časopisje pa nima nikdar zadosti krvi, ne požigov, ne vandalizmov. Nepristano hujša k novim nasiljem. Pri tem iščejo naši sodeželani vsako priliko, da bi padli po nas ter nam po bili in požgali še tisto malo, kar so nam do sedaj pustili.

Najbolj žalostno pri vsem tem pa je, da imajo moralni in delanski izvrševalci nasilnih dejanj na jeziku tisto večno samohvalno o visoki kulturi in civilizaciji. Priznavamo visoko kulturo in civilizacijo Italije, toda da se v imenu teh višjih dobrin italijanskega naroda vprizarjajo in upravičujejo taka početja, nas naveda s prepričanjem, da se na ta način italijanska kultura le grdo zlorablja. S takšnimi dejanji pa oskranjajo najvišje ideje človeštva ter se norčujejo iz najsveteljših čustev civiliziranih ljudi, ter delajo politične napake, katerih popravljanje ne more biti naša naloga.

Načelo nasilja triumfiralo!

V tem boju smo mi majhni, slabotni, brezpravni, zato se načelo nasilja ne kaznjuje in do dna izvaja nad nami. Vkljub temu pa ne klonemo naš duh, ker neomajana je naša vera, da se vsako nasilje končno le obrne proti nasilniku, in da mora zmagati pravica.

V tej naši veri, v tem našem optimizmu je naša moč.

Načelo nasilja triumfiralo!

Lekarno so državno. Verske organizacije ne smejo uporabljati svoje duhovske oblasti v politične svrhe. Duhovni-ke plača država.

Likvidacija avstro-ogrške banke

LJUBLJANA, 18. »Slovenca« poročajo iz Beograda dne 17. t. m.: Komisija za likvidacijo avstro-ogrške banke na Dunaju je sklenila, da se pospeši likvidacija banke. Iz aktiv avstro-ogrške banke imajo poedine zainteresirane države dobiti še pred likvidacijo nek predujem. Jugoslovija bo dobila 7 milijonov kron v zlatu, ki jih bo porabila za podlago svojim novčnicam. Vsa posloplja avstro-ogrške banke v Jugoslaviji prevzame za 3 milijone kron v zlatu jugoslovenska državna uprava. Denar bo odstopila Narodni banki.

Češkoslovaška

Masaryk na smrtni postelji
PARIZ, 19. Nekateri listi posnemajo sledečo vest z Dunaja: Brzojavke iz Prage javljajo, da je stanje predsednika Masaryka obupno. Predvideva se njegova skorajšnja smrt.

Izjava češkega politika o mali ententi

PRAGA, 18. Ugleden češki politik, povprašan od nekega francoskega časnikarja o stališču Češke do snuječe se poljsko-romunske zveze, je izjavil, da more Češka tako zvezo le pozdravljati, ker ima strogo definicijo značaj in predstavlja zato važne garancije za ohranitev miru v Srednji Evropi. — Tudi s stališča male entente se poljsko-romunski zvezi ne da oporekati. Nasprotno; mala ententa se lahko po tej koaliciji dveh močnih držav samo okrepi. Morda je to prvi korak, da se ji pridruži tudi Poljska.

Poljska

Vojna konvencija med Poljsko in Rumunijo

PARIZ, 17. Agencija Havas javlja: Kakor poroča »Petit Parisien«, ima dogovor med varšavsko in bukarško vlado, ki ga bodo še enkrat proučili, značaj formalne politične in vojaške zveze. Načrt predvideva, da si Poljska in Rumunija jamčita za ohranitev njihovih vzhodnih meja; zlasti se to tiče poljske vzhodne meje, kakor jo določa pogodba v Rigi. »Petit Parisien« meni, da se mu ta zveza ne zdi nezdružljiva z malo entento med Rumunijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo. Mala ententa bo zavzela v bodočnosti obliko formalne zveze. Druga poglavitna točka je določba, da stopi dogovor v veljavo le tedaj, ko jamčita za imenovane meje tudi Anglija in Francija. Dogovor predvideva vojaško sodelovanje v slučaju, ako bi rdeče čete napadle eno teh držav ali pa obe.

BERLIN, 18. V tujekajšnih političnih krogih zasledujejo z vso pozornostjo poročila o zvezi med Rumunijo in Poljsko, ki se je sklenila med obema vladama pod protektoratom Anglije in Francije. Kakor kažejo zadnje vesti, zvezna pogodba sicer še ni formalno podpisana, dosezen pa je sporazum že v vseh točkah. Pogodba je naperjena proti sovjetski Rusiji in obvezuje obe državi, da si medsebojno jamčita današnje vzhodne meje. Ni še gotovo, katere naje so mišljene z ozirom na Poljsko, ker poljsko-ruski mir v Rigi še do danes ni podpisan. Vrh tega je mogoče, da bo Anglija glede garancije vztrajala na svojih mejnih predlogih, ki se deloma razlikujejo od poljskih zahtev.

Ogrska

Stališče ogrske vlade nasproti Avstriji neizpremenjeno

BUDIMPESTA, 18. Neka nota ogrske korespondenčnega biroa pravi: Nekateri drugozemski listi so objavili vesti, ki niso nikakor v skladu s stališčem ogrske vlade glede vprašanja Zapadne Ogrske. Stališče ogrske vlade je bilo označeno v spomenici ministra Gratz. Njegova sedanja pogajanja na Dunaju se omejujejo na splošna vprašanja, ki se tečejo poznejših pogajanj med ogrsko in avstrijsko vlado.

Konferenca za razdelitev ladij bivše monarhije

BUDIMPESTA, 19. Konferenca nasledstvenih držav za razdelitev nemških, avstrijskih in ogrskih ladij se bo začela dne 24. t. m. v Parizu. Amerikanec Walther Hinner bo za razsodnjo v spornih vprašanjih. Madžarski zastopnik bo državni svetnik Jarmy.

Nemčija

Nemčija odgodila razorožitev do konca londonske konference

PARIZ, 19. Nemška vlada je sklenila odgoditi ukrepe glede razorožitve. Državni komisar za razorožitev dr. Peters je dobil ukaz, naj čaka izid londonske konference in naj do tedaj ne pobira dalje orožja v Vzhodni Prusiji in na Bavarskem.

Anglija

Anglija za neodvisnost Egipta

LONDON, 19. Komisija, ki ji predseduje Lord Milner in ki ji je bilo pred kratkim naloženo, naj izdela načrt mo-

rebitne ustave za Egipt, je objavila svojo poročilo. Komisija naglašja, da je na počil dan, ko se mora Egiptu v zmislu danih obljub dati samouprava. Priporočja angleški vladi, naj se z egiptovsko vlado sporazume glede proglasitve neodvisnosti Egipta in obenem glede zaščite življenjskih koristi angleške države v tej deželi.

Brezposelnost na Angleškem

LONDON, 17. V poslanski zbornici je izjavil voditelj delavske stranke Clynes glede brezposelnosti: Položaj se je od meseca septembra poslabšal. Delavska stranka zahteva za nezaposlene ali dela ali zadostno podporo. Ako vlada delavskih zahtev ne sprejme, naj sama predlaga kaj boljšega. On nikakor ne zagovarja razredne diktature v Rusiji, toda brezposelnosti po njegovem mnenju v Rusiji ni. Govornik je nato nastopil za vzpostavitve mednarodne trgovine z Rusijo. Delovni minister MacK Namara je izjavil, da je število brezposelnih naraslo od 350.000 meseca oktobra lanskega leta na 1.039.000 11. februarja tega leta. Delovno ministrstvo si na vso moč prizadeva, vzpostaviti angleško industrijo. Medtem se izdeluje zakonski načrt, ki predvideva zvišanje dosedanje brezposelnosti podpore.

Zedinjene države

Amerika izstopila demonstrativno iz reparacijske komisije

PARIZ, 19. Boydon, zastopnik Zedinjenih držav v reparacijski komisiji, je danes sporočil tisku noto, s katero je naznanil reparacijski komisiji, da Amerika odstopa od sodelovanja. Nota povdarja, da se je vlada Zedinjenih držav odločila za ta korak po globokem premisleku. Ker Zedinjene države niso ratificirale versailleske mirovne pogodbe, je prisotnost zastopnika ameriške vlade v reparacijski komisiji nekaka nepravilnost. Zedinjene države niso sodelovale na pariški konferenci, kjer so bili sprejeti sklepi, s katerimi se namerava izpremeniti zmisel mirovne pogodbe, zato se smatra za nepotrebno, da bi se tudi poluradno udeleževale nadaljnjih sej.

Rusija

Kočljiv položaj gruzijske republike
TIFLIS, 19. Gruzijška vlada je že bila sklenila, da zapusti Tiflis. Ker pa se je

Med Rusi v tujini in Rusi v domovini

V notranjosti ruske sovjetske republike se opaža razvoj, čigar smer je precej zanimiva in čigar posledice bi mogle postati zelo važne za nadaljno usodo ruskega naroda. Z nekaj mesecev traja ta razvoj. Njegova posebnost je ta, da se v vsakim dnem bolj in bolj odkriva našim očem notranja ločitev med sovjetsko vlado na eni in III. internacionalo na drugi strani. Lenin ne želi več, da bi se sovjetska vlada istovetila z moskovsko internacionalo. Čiherin je v zadnji noti, ki jo je poslal angleški vladi o trgovinskih pogajanjih med Anglijo in Rusijo, razločno naglasil, da je sovjetska vlada ena, a III. internacionala nekaj drugega. Šel je celo tako daleč, da je rekel, da se sovjetska vlada nikakor ne more in ne sme smatrati za odgovorno za to, kar počneja in dela III. internacionala.

Sno priznava sovjetske vlade nam jasno dokazuje, da so se stvari v Rusiji temeljito izpremenile. V prvem letu boljševske revolucije ni bilo med sovjetsko vlado in izvršnim odborom III. internacionala nikake razlike in sedaj bi se takšna Čiherinova izjava bila smatrala za pravo izdajstvo proti proletarski stvari. Sedaj pa se je položaj za sukal tako močno, da se lahko že trdi, da je III. internacionala postala nadležna na celo ruski sovjetski vladi. Sovjetska vlada je navsezadnje ruska ustanova, dočim je III. internacionala splošno — mednarodna organizacija.

Zato ne more ta ločitev nikogar čuditi. Emancipacija sovjetske vlade od III. internacionala postaja poleg tega že neobhodni predpogoj za njen nadaljnji obstoj. Razkom med zmernimi in skrajnimi boljševiki, o katerem se v zadnjem času precej govori, je brezdvomno v tesni zvezi s tem pojavom. Čim bolj pa se sovjetska vlada emancipira od III. internacionala, tem bolj postaja neodvisna od komunizma ter ga prepušča lastni usodi, z drugimi besedami tem bolj postaja ruska sovjetska vlada. Tretja internacionala bo kajpada kljub temu še orodje v rokah ruske vlade proti sovražnikom Rusije, toda dolgo ta zveza ne bo mogla trajati.

Sprejeto s to notranjo ločitvijo med »komunistično cerkvijo« in sovjetsko državo se razvija v drugozemstvu podoben razkol med ruskimi izseljenci, tako da šteje sovjetska vladavina v njihovih vrstah vedno več — ne pristašev, toda vendar — branivcev in zagovornikov. Ako je le kdo v Rusiji imel dovolj razlogov, da postane neizprosno sovražnik sovjetske vladavine, so to gotovo v prvi vrsti »kaderi« (konstitucionalni demokrati). Najvplivnejši in najveljavnejši ruski veljaki na vseh poljih so pripadali tej stranki. Kadeti so bili prepričani, da so edini oni poklicani rešiti revolu-

položaj na fronti znatno popravil je vlada zopet sklenila, da ostane v glavnem mestu. Vse drugozemske misije so odšle v Batum. Samo italijanski zastopnik kom. Cerruti je po navodilih rimske vlade ostal v Tiflisu.

Londonska konferenca

Strah pred nemškimi protipredlogi
PARIZ, 18. »Matine« piše o londonski konferenci sledeče: Glede vzhodnega vprašanja ni videti, da bi prišlo hitro do sporazuma. Grki imajo to dobro, da bodo lahko kar zahtevali, naj se izvrši že podpisana pogodba in naj se upošteva njih 100.000 mož, ki jih imajo v Mali Aziji. Turki pa so neodločni in se ne bodo lahko sporazumeli. Prvi teden ne bo posvečen samo turškemu vprašanju, temveč se bo govorilo tudi o vprašanju povračil. Nemci se bahajo, da bodo predložili dva različna načrta za obnovitev razdejanih pokrajin. »Matine« dostavlja, da delajo za te svoje načrte ogromno propagando po nevtralnih državah in v Zedinjenih državah. V sled tega jim bo treba postaviti nasproti natančne sklepe. Prvi sestanki bodo imeli torej odločilno važnost za potek vse konference.

Angleški listi ne verujejo v sporazum med Grki in Turki

PARIZ, 18. Posebni poročevalci lista »Le Temps« brzojavljajo iz Londona: Predvideva se, da bodo zastopniki zavezniških držav imeli pripravljeno sejo v Downing Streetu v ponedeljek dne 21. t. m. Prva seja, katere se udeležijo grški odposlanci, bo v ponedeljek popoldne ali v torek dopoldne. Zavezniške države bodo zahtevale od Grkov jamstva glede zadržanja kralja Konstantina, kakor jih predvideva poročilo Lorda Curzona za zadnjo londonsko konferenco. Angleški tisk ne veruje v možnost sporazuma med Grki in Turki. Listi že govorijo o grškem načrtu za novo vojno v Mali Aziji. Vprašanje je le, kako bi se takšno podjetje zalagalo z denarjem.

Grof Sforza odpotoval v London

RIM, 18. Grof Sforza je ob 21/40 odpotoval z brzovlakom v London. Spremlja ga njegov osebni tajnik vit. Magnani Ricetti in nekoliko uradnikov njegovega ministrstva.

Jugoslavija

Novi jugoslovanski pravosodni minister

BELGRAD, 17. Včeraj je na dvoru prisegel novi pravosodni minister dr. Marko Juričić. Prisoten je bil tudi ministrski predsednik Nikola Pašić.

Ustavni načrt zemljoradnikov

BELGRAD, 17. Danes je bil natisnjen ustavni načrt zemljoradniškega kluba. Najzanimivejše točke tega ustavnega načrta so sledeče: Država se imenuje Jugoslovanska država Srbov, Hrvatov in Slovencev; na čelu ji stoji kralj; državni jezik je srbohrvatski ali slovenski. Kralj je zapovednik vojske. Narodna skupščina je sestavljena iz izbranih predstavnikov vseh dopuščenih in organiziranih stanov. Vsi volilci enega stanu predstavljajo eno volilno telo za vso državo. Poslanci predstavljajo samo svoje volilce. Volilci morejo vsak hip odpoklicati svoje poslance. Predsednika vlade voli skupščina za dve leti z absolutno večino; če pa pri prvi volitvi ni absolutne večine, zadošča relativna večina. Odpoklicite se ministrski predsednik samo z dvetretjinski večino na predlog 20 poslancev ali pa na predlog kralja. Člane narodne vlade imenuje in izmenjava ministrski predsednik sam. Za zakone ni treba nobene sankcije. Predsednik vlade more razpustiti skupščino. Vojno napoveduje in zaključuje vlada sama s pristankom narodne skupščine. Načrt predvideva razdelitev drž-

ti sovjetski zunanji politiki končno razbila. Ta razkol je v ruskem protiboljševiškim tisku v Evropi stopil povodom tega vprašanja na dan v jasni in pravi dvomni obliki. Dočim se je zgodovinar Miljukov izrazil proti novim znanjnim napadom proti Rusiji le v teoriji, je zagabil berlinski »Golos Rossii« stvaren slučaj vprašanja obnove Vangelove vojske in ga porabil kot povod za hude napade proti Vangelu samemu in vsem pristajšem novih pustovostev proti Rusiji. Vangel je po mnenju tega lista le navaden izdajnik ruskega naroda. Njegova politika je šla le za to, da održe od Rusije starodavne ruske pokrajine in si on, baron Vangel, napravi nekako kraljestvo zase in za svojo družbo reakcionarjev, ki so okoli njega. Obnovljena Vangelova armada bi ne bila nič drugega kot nekaka rezerva, ki bi jo sovražniki Rusije porabili, ko bi se jim zdelo da je prišel hip za napad proti Rusiji pod preteklo, da jo hočejo rešiti od boljševikov.

Kakor se vidi, je ta »berlinska stran« ruskih izseljencev drugačnega mnenja kot »pariška stran«. Pariški »Obščee Delo« in berlinski »Golos Rossii«, Burcev, Miljukov so imena, ki predstavljajo med rusimi izseljenci dve različni ideji, dva nasprotna si tabora, ki se borita eden proti drugemu in povzročata s tem globoko krizo v vrstah ruske protiboljševiške emigracije v tujini. Dejstvo, da se vrste berlinske stranke bolj in bolj množijo, dočim se je število pristajsev Burceva in skrčilo na ozki krog starokopitnih in nepopoljšljivih reakcionarjev, nam kaže

že sedaj, kako se bo ta zanimiva kriza rešila. Ni več daleč hip, ko se bodo ruski izseljenci proti svoji volji izpreobrnil v goreče zagovornike sovjetske politike proti Evropi.

Ta dva pojavi — emancipacija sovjetske vlade od komunizma in približevanje ruske emigracije k sovjetski vladi — sta zelo tolažilni dejstva. Emigracija, ki predstavlja v miniaturi odsvete raznih protiboljševiških strank v Rusiji sami, je uvidela, da se od zunaj ne da proti sovetom ničesar opraviti. Na drugi strani pa je boljševiškim veljakom pod silo razmer postalo jasno, da je stvarnost morda grša, toda vedno močnejša kot najlepša teorija.

Preobrat je bil torej neizogiben na eni in drugi strani. Zadržanje ruske emigracije pa ima posebno važnost, ker je nekak barometer, po katerem se da sklepati, kakšno vreme je v sovjetski Rusiji. Čim bolj se bo revolucionarno ozračje čistilo, čim lepše bo »socialno vreme« v tej veliki slovanski državi, tem prej bo prišlo do one notranje slege v Rusiji, ki je edina podlaga, na kateri se bodo rešili uspehi ruske revolucije.

Vsa znamenja in vsi pojavi v političnem razvoju Rusije doma in v tujini kažejo, da iščeta ta dva tabora, kar je skupnega enim in drugim.

Ko ta dva tabora najdeta skupno srednjo pot, še le tedaj bo napočila za Rusijo nova doba, ker bo še le tedaj ruska revolucija zaključena in obenem tudi rešena od vseh notranjih in zunanjih nevarnosti.

Politične vesti

Ljudsko štetje na Češkoslovaškem. Te dni se vrši v češkoslovaški republiki ljudsko štetje. To je prvo ljudsko štetje po ustanovitvi češkoslovaške države in ima zato tem večji politični in gospodarski pomen. Ljudska štetja bivše avstrijske vlade, ki so se vršila na podlagi običajnega jezika, so tako potvarjala dejansko narodnostno razmerje, da je sedanjim strah čeških Nemcev popolnoma upravičen. Po vsej pravici se boje, da izpade ljudsko štetje v njih veliko politično in gospodarsko škodo. Že ljudsko štetje na jugoslovanskem štajerskem je popolnoma pometlo z nemškimi jezikovnimi otoki. Pokazalo je, da na južnem štajerskem ni nemških otokov, da so mesta, ki so bila na glasu, kot nemška mesta, kakor Maribor, Celje itd., popolnoma slovanska. Avstrijske vlade ni več, ki bi z vsemi sredstvi pristiskala na Slovane, da izkažejo nemški običajni jezik. Sedaj vse napeto pričakuje, kakšen bo izid ljudskega štetja na Češkoslovaškem. Pri zadnjem ljudskem štetju so našli na ozemlju češkoslovaške republike 38 milijonov Nemcev. Gotovo je, da se bo to število pri štetju na podlagi materinskega jezika občutno zmanjšalo. Marsikateri jezikovni otok, ustvarjen po milosti bivše avstrijske vlade, se bo pogreznil v češkem morju.

Zanimivo je tudi, kakšen bo izid ljudskega štetja v takozvanem sklenjenem nemškem ozemlju. Vsi ti kraji, ki so gospodarsko in industrialno visoko razviti, so že pred vojno bili prepolni s češkimi manjšinami, ki pa v tedanjih razmerah niso prišle do nikake politične veljave. Kdo se ne spominja naravnost gigantskih naporov češkega naroda, da bi tem manjšinam zagotovil svoboden političen in gospodarski razvoj. To ozemlje, ki je bilo nekaj popolnoma češko, se je sistematično ponemčevalo z nemškimi priseljenci, ki so pridno trebili gozdove, ki so v prejšnjih stoletjih obrobili češko državo. — Ljudsko štetje se začne 15. februarja. Nemško časopisje je zagnalo ob tej priliki velik krik o krivicah, ki se baje do čeških Nem-

cem. Ako čitamo nemške liste, nam ne hote uhaja spomin v nekačnje čase, ko so Nemci celo ljudsko štetje izrabljali za to, da so tiščali k tlom tisti narod, ki sedaj zmagovito vstaja iz političnega in gospodarskega suženjstva.

Japonska na ruskem daljnem vzhodu. V japonski gospodski zbornici je grof Kato, voditelj opozicije, imel govor o sibirskem vprašanju. Povdaril je, da je bila japonska vlada poslala svoje čete v Sibirijo zato, ker je hotela pomagati Čehoslovonom. Ker se je ta namen že dosegel, je dolžnost vlade, da odpokliče čete domov. Govorniku se zdi čudno, da bi morala država, če hoče ščititi svojo varnost, poslati vojaštvo v tuje kraje. Ministrski predsednik Hara je odvrnil, da je cilj ekspedicije sicer že dosegel, da nalaga pa zemljepisni položaj dežele državi posebno dolžnost. Dokler bodo vlade v Sibiriji rmede in bo ta dežela v stalnem nemiru, bo nujno potrebno, da se nahaja tam japonsko vojaštvo, da štiti japonsko prebivalstvo in japonsko imetje in da zadrži boljševiško propagando, ki hoče prodirati v Korejo. »Vlada« — je pristavil ministrski predsednik Hara — je imela tudi dolžnost, da zavaruje železniške proge v Mandžuriji. Ker sodeluje pri tem delu tudi Kitajska, je danes možno, da potegnemo del japonskega vojaštva v Čiti ni dovolj trdna, da bi vzdrževala epložen ted v mir. Japonsko vojaštvo bo ostalo vesle red v Sibiriji vse do tlej, dokler bo to potrebno.

Tudi v poselinski zbornici je napadala opozicija vlado, ker vzdržuje vojaštvo v Sibiriji. Polanci so povdarjali, da se mora zasedba Sibirije ukliniti, ker vzbuja to dejstvo po svetu proti Japonski sum, da nima čistih namenov. General Tanaka se je branil in povdaril, da izvršuje on le dolžnost, ki jo ima do svojega cesarja.

Nov napad proti Amerikancem v Vladivostoku. Glasom poročil neke brojavke iz New Yorka je prišlo v Vladivostoku pozet do nevarnega incidenta med Japonci in Amerikanci. Pretečni teden je gruča nemirnih oseb streljala iz zasede proti 6 ameriškim mornarjem. En mornar je bil pri tej priliki težko ranjen.

To je v par mesecih že drugi napad proti Amerikancem v Vladivostoku. Ni še dolgo temu, ko je neki japonski vojak ubil ameriškega funkcionarja. Ameriška vlada je tedaj vložila v Tokiju protest. Najbrže bo imel ta incident za posledico nove diplomatske zapletitve med Japonsko in Zedinjenimi državami, katerih občutljivost je ravno v stvareh, ki se tičejo vzhodne Sibirije, nenavadno velika.

Bivši Vangelovi vojski v vojski Kemal paše. Ostankom Vangelove vojske, ki so se rešili v Carigrad, se ne godi nič kaj dobro. Taborišča so slaba, prehrana nezadostna, zima huda ka poleg vseh teh nadlog še pogostu tifus. Ti ruski vojski se nahajajo pod širokim nadzorstvom francoskih čet. Po zadnji ponesrečeni vstaji proti Francozom so začeli Rusi kar trumoma bežati iz Carigrada v

Malo Azijo na ozemlje, ki se nahaja pod oblastjo Kemal paše. Oblastva Kemal paše jih baje zelo lepo sprejema. Ker je večina teh beguncev izrazila željo, da bi vstopili v turško vojsko, namerava Kemal paša obrazovati posebne ruske bataljone, ki se porabijo v bojih proti zaveznikom.

Domače vesti

VSEM KMETIJSKIM UDRUŽENJEM!

Dne 2. t. m. se je vrtil pri Sv. Jakobu v Trstu sestanek Kmetijskih združenj anektiranege ozemlja. Na tem sestanku je bila sprejeta nastopna resolucija:

Ker bi se v slučaju, da bile vse kmetijske organizacije pripravljene likvidirati in se združiti na podlagi enotnih pravil, vsa stvar preveč zavlekla, se sprejmejo pravila Kmetijske in Vrtnarske Gospodarske Zdruge v Trstu kot enotna pravila vseh kmetijskih organizacij, ki naj bi se po potrebi spremenila na prihodnjem običnem zboru združenj. Izvoli se zato poseben odtsek, ki se ima zato porigrati.

Izvoli se je odtsek, v katerem so zastopani vsi kraji anektiranege ozemlja.

Podpisani odtsek pozivlja vsa Kmetijska združenja na anektiranem ozemlju, ki so pripravljena se podvzeti omenjenemu sklepu, da to takoj javijo na naslov: Stanko Čok, Kmet. in Vrt. Gosp. Zdruga, Trst, ul. Raffineria 7.

Pripravljalni odbor Stanko Čok.

Volilci pozori Val volilci upravičenci, pristojni v občino valed javne službe, ki so pa prvotno spadali v drugo občino anektiranege ozemlja — kakor duhovniki, učitelji in uradniki — naj nemudoma vložijo pri županstvu sedanjega bivališča prošnjo za vpis v volilni imenik s pridržkom, da se doprinejše priloge (kresni list in potrdilo prvotne pristojnosti). — Previdnost zahteva tako prošnjo, ker vprašanje uradnega vpisa v tem slučaju za enkrat še ni zadostno pojasnjeno. Prošnjo in priloge so kolektiva poslati.

Narodni Obrambni Sklad. Med darovi začeli smo objavljati večje zneske, ki so že dosegli političnemu društvu »Edinost« za novi »Narodno Obrambni Sklad«. Ker je ta zbirka zasnovana na najširši podlagi in je poskrbljena tudi za kontrolo darov, opušamo podrobno priobčevanje posameznih imen in prispevkov darovalcev v pretehnih stopicah našega lista; nabrane svote se objavljajo torej razdeljene po krajih. Ta način utegne le vzbujati naše ljudstvo povsod k požrtvovalnemu tekmovanju.

»Klobuk dol« Danec je vikorala v mesto brigada Casale. Takoj za godbo je šla truma fašistov, tako, da so brali celo ulico. V ulici Carducci so zahtevali od vsakega pasanta, naj se jim odkrije. Kdor tega ni storil, je dobil zašusico, za mu je klobuk odletel. Pasanti, ki so to opazili, so ustregli in se pridno odkrivali, le kak zamisljen setatec, ki ni opazil, kaj se godi pred njim, je natelet in prejel klofute. Med fašisti je bil tudi mladček s pasjim bičem, ki je bil odklofutan in svarilo, kaj čaka, če bi jim padlo v glavo, da bi reagiral. Tako se je dal obklofutan pouk, kako se ima razdrati. Godilo se je to v prisotnosti raznih tiniteljev, ki so poklicani, da elektrijo za varnost oseba.

Odlikovanje. Operni teozist Josip Rjavec in pianist Ljekar sta odlikovana z redom sv. Save IV. reda.

Sv. Jakob. Odker je začelo izhajati »Dolce«, je s svojimi članki marškaterevno delavcu in kmetu zmedlo pojme; saj to je bil in je glavni namen tega lista. Do sedanjega časa nam »Edinost« ni nudila informativnih člankov o političnih, kulturnih in socialnih razmerah na vzhodu, v domovini komunizma. »Dolce« pa je pisalo samo v propagandne svrhe komunizma in našim ljudem se skoro nikjer ni nudila prilika dihati kaj pozitivnega proti temu revolucionarjem. Siljal sem od prijatelja, da mišli naša čitalnica privedi enkrat na teden poljudna predavanja, do česa bi se moglo. Dve leti je minulo, odkar smo imeli zadnje predavanje in kolikor se spominjam, so bila predavanja dobro obiskana. Torej se ni prepomno, začeli je treba, pa gre. Ena glavnih nalog čitalnice je gotovo širiti prosveto med ljudi s živo besedo in ne samo s knjigo. Onim, ki žele povzročiti samo zabavo in nič drugega, povem, da niso dosegli današnjih razmeram. Pravijo, da je med drugimi pripravljati predavati tudi urednik dr. Besednjak o komunizmu. Naš zavezanec in razsvetljenec delavce bo rad pihel one urice v dvorano kassnanskega društva. Dr. Besednjak naj le pride kmalu, mi delavci ga bomo z veseljem poslušali. Vprašanje je, če nam bodo razmere ugodno? Že razumetel — Hvalevredna je misel, naj nastopijo večkrat na odru naši mladički in šolarji. Prireditev katinarskih šolarjev, posebno zadnja pri Kačunju, se je dobro obnesla. Naša dvorana je bila vedno polna, kadar je nastopila mladina. Ravno v teh žalostnih časih se naše oko razveseli, gledajoč mladino, ki je naš up in edino veselje. Nekdo, ki je dobro ponela o delovanju naše čitalnice, mi je rekel, da nastopaj danes teden naša mladina zopet na odru. Naši šolarji se že veselo in vprajejujo eden drugega, če pojde v nedeljo popoldne gledat v društvo Sneguljico. Sentjakobčan.

Is škodnja. Dramatični krožek naznanja, da so občni zbor ne vrši 20. t. m., nogo se prenese na nedeljo 27. t. m. ob 2. pop. v prostorih Slov. Čitalnice. — Odbor.

V sredo, 23. t. m. točno ob 19 in pol bo znatno predavanje v avtoivanskem Nar. domu. Predaval bo g. župnik Janko Malherhofer: »Einsteinova teorija — preobrat moderne filozofije«. Po predavanju debata o tem. Nato prijateljski sestanek. — Vabimo vse prijatelje napredka! Imeni teorija — filozofija naj nikar nikogar ne plašita, kajti g. predavatelj bo kolikor mogoče poljudno obravnaval predmet.

Trž, podružnica SPD priredi danes v nedeljo prvi popoldanski pizicel v orleško »Drago«. — Zbrališče: Piazza Scrocola; odhod ob 14. uri, smer stara jopenska cesta — Konkoni — Bano. Prijatelji narave dobrodošli!

Uradne vesti

Trigonometrična znamenja. Civilni komisariat za Trst in okolico razglašja: Na ozemlju Juljske Benečije se vzpostavijo trigonometrična znamenja, ki bodo služila pri razmejitvi. Prebivalstvo se opozarja, da je najstrožje prepovedano poškodovati ta znamenja. Znamenja so bele markacije na neometanih zidovih, lesenih drogih itd. — Trst, 19. febr. 1921. — Civ. komisar Fione.

Davek na kolesa, motocikle, avtomobile in motorne čolne. (Nadaljevanje).

Kdaj se mora doplačati.

Ako bi se tekom leta kak avtomobil ali motorni čoln začel uporabljati v drugo svrbo, kakor v tisto, z ozirom na katero se je bil plačal nižji davek, tedaj se mora doplačati razlika. Tudi zavrnjen v takem slučaju Kolkovni, oziroma davčni urad staro marko za novo, ki odgovarja odsej rabi, in sicer zamenja marko brezplačno. Ako se je pa bil plačal za prvotno rabo višji davek, kakor bi se plačal sedaj, vs od prvotno vplačanega zneska nič ne vrne.

Ako se marka izgubi.

Ako se je pri kakem motociklu, avtomobilu ali motornem čolnu marka po naključju pokvarila, ali izgubila na način, ki se da opraviti po predpisih, tedaj lahko dobi lastnik drugo. (Za kolesa po to ne velja). Za to mora pri Kolkovnem, oziroma davčnem uradu, kjer je svoja plačal davek, vložiti lastnoročno podpisano in s 1 liro in 5 cent. kolkovano prošnjo in predložiti vsoto dovoljenja. Ako se njegova prošnja odloži, lahko vložil priziv pri deželnem finančnem oblastvu (finančnem ravnanstvu), katero odloči končno in veljavno. Nova marka stane za motocikle 6, za avtomobile in motorne čolne 15 lir.

Izjeme.

Izvrzti od davka, kakor ga predpisujejo tablice A, B, C in D, ki so priložene gorimovanemu odlodu, so:

a) vojaška vozila, ako jih peljejo vojski ali policijski agenti.
b) avtomobili in motorni čolni, ki služijo v posebni privojenjem poštnega in brezovnega ministrstva rednemu poštnemu prometu.
c) avtomobili in motorni čolni, ki služijo na račun občine izključno le v svrbo gašenja požarov.
d) motorni čolni, ki služijo edino le ribolovu na morju.

e) kolesa in alične naprave, ako jih rabijo osebe revni pohabljeni, ki imajo tozadevno dovoljenje.

f) vozila, ki jih rabijo bolnišnice in druge človekoljubne družbe izključno le za prevažanje bolnikov in imajo za to posebno dovoljenje.

Razen tega so od tega davka izvzeti tudi zastopniki inozemskih držav, kakor to določa državni zakon. (Dalje prih.)

Iz tržaškega življenja

Zaplenjene preproge. Pred dvajsetimi dnevi je priplul v naše pristanišče parnik »Gablone«. Iz njega je bilo ukradenih za pol milijona dragocenih preprog. Pred večeršnjim je pa prišlo policiji na uho, da prodaja neki etnarier ukradene preproge. Ime stariarja drži policija tajno. Več policijskih agentov se je odpravilo k njemu. Po dolgem zasliševanju je izjavil stariar, da je prodal preproge nekemu tapecirju v ulici Ghiacieri. Nato so šli agenti k tapecirju, kjer so zaplenili za 10.000 lir preprogo. On in stariar sta bila naznanjena sodišču.

Hišna preiskava. Včeraj so uvedli policijski agenti preiskavo pri Oskarju Marzu v ulici Alfieri št. 6. V stanovanju so našli en kg kokaina, katero so mu zaplenili. Na vprašanje, kje je dobil kokain, je odgovoril Marz, da mu je ga dal neki Marjan De Marchi, stanujoč v ulici Valdivrvo št. 25. Agentje so šli še po Marjana in trdila s kokaino se je preselila v ulico Coroneo.

V žigarnji je umrl. Včeraj jutraj je bil nemudoma pozvan zdravnik rešilne postaje v žigarnjo v ulici Giannatica. Tam je potreboval zdravniške pomoči 57letni Lovreno Marsilij, stanujoč v ulici Paduina št. 13, kateremu je bilo prišlo slabo. Ko je došel zdravnik na lice mesta, je Marsilij se izdihnil. Zdravnik je ugotovil, da ga je zadela

kap. Truplo je bilo odpeljano v mrtvašnico pri ex Justu.

Tatovi v kavarni. Preteklo noč so vdrli neznan tatovi v kavarno »San Marco« v ulici Cesare Battisti in odnesli za 9000 lir raznih kavarniških potrebščin. Lastnik je javil tatvino policiji, ki nasledujo predrzne tatove.

Vesti iz Goriške

Dobrodela prireditelj. V nedeljo dne 20. t. m. bodo priredili gojenci konviktoev Dante Alighieri (Italijani) in Skhodnik v Tolmino (Slovenci) v dvorani Mazzini v Gorici dobrodelno prireditev. Slovenski gojenci bodo peli par slovenskih pesmi, Italijani pa neko enodejansko opereto. Gojenci iz Gorice bodo pa peli per furantskih pesmi. — Denez brez komentarja.

Napad. Ko se je hotel podati neki Konrad Müller iz Knittenfelda v svojo domovino in je šel s prijatelji na državni kolodvor v Gorici, ga je napadel in udaril neki neznanec, ki je potem ubežal, ker je ta začel vpiti na pomoč. — Take so danes razmere pri nas. Ni dneva, da ne bi slišali o novih napadih. Človek res ni varen ne življenja na inetu.

Nesrečen padec. Mali osemletni deček Marjan Kurat iz Šempna je padel z tri metre visokega balkona na tla tako nesrečno, da ei je zlomil levno nogo.

Vozovi in avtomobili. Mestni magistrat gorški je izdal posebno zapoved za avtomobile in vozove, ki smejo le v posebnih slučajih prekrizati Corso Verdi in Corso Vittorio Emanuele iz ulice Mazzini in via Scuole. Tudi opozarja z znova na predpisano brzino, ki jo smejo uporabljati avtomobili po mestu. Tako opozarjanje je še vedno na mestu, zakaj nihče se ne drži naprimitivnejših pravil, ki so nujna za človekovo varnost. Poseben drži so tudi nekateri kolesarji, ki vozijo kot za stavu tudi po pespoti. Je pač tako, kot je dejal en dan možakar tovarišu, ki ga je opozoril: »Ti, ali ne veš, da je prepovedano iti z vozilkom po tratoarju?« Ta so je nasmehnil in skomignil z rameni: »Saj smo v Italiji.«

Nesreča s municijo. Dan na dan nove nesreče. Neki Lojze Zammer, 28 let star, doma iz Gradisce, je vrzel pred par dnevi proš ogorek cigarete, s katero je vnel granato, ki je ležala zapuštena ob cesti. Granata je eksplodirala in ranila imenovanega na očiščih in na prsih. Prepeljal so ga v bolnišnico usuljenih bratov, kjer se nahaja v žalostnem stanju. — Druga nesreča se je pripetila nekemu 11letnemu šolarju iz St. Petra, ki se je zabaval s tem, da je suval nekdo petardo na hribu sv. Murka. Petarda, ki je razpočila, mu je razsredila obraz; sledovi te nesreče mu bodo ostali za vedno. — Še vedno vse premalo previdnosti.

Grozna nesreča v Plavah. V Plavah so našli blizu kolodvoza cela zaloga municije, ki so jo nabrali po vojni. Neki vojak, ki je imel opraviti o omenjenem prostoru, je bil tako nesrečen, da je eksplodirala granata, ki ga je vrgla na tla. Grozno razsredila. Ljudje so mu hoteli priti na pomoč, pa ni bilo mogoče, zakaj vnel se je tudi druge granate in se razlezele z velikim pokom. Vnel se je ogenj. Bati se je bilo, da se ta ne razširi na bližnje barake in na zalogo lesa v bližini. Poklicali so ognjevarce iz Gorice, kateri so imeli otekočeno delo radi nevarnosti, ki jim je še vedno pretla valed nerazpočenih granat. Tudi rso črvi doseglo v Soči in vode ni bilo pri rekah. Morali so jo voziti na železniških vozovih. Škoda je velika, železniška proga je bila pretrgana. Ponovnevarje, ki zapušta ženo in otroke, so dobili vsega odganega; njegovo truplo so preneli v mrtvašnico na pokopališču v Plavah.

Odmevi italoslovni dejanja. Dejanje fašistov v Vrtojbi in okolici, poseba dejetvo, da se je ta nagajni boj, nevreden ljudi, če imajo ti kolikoj kaj kulture, prenesel tudi na deželo, je našel med našim ljudstvom odmev silnega ogroženja. Zdi se, da živimo v srednjem veku, v razmerah, ko nas bo moral plat zvona opozoriti na nevarnost, da se bližajo moderni »Turki«. Kot bi živeli kje v Azumiziji, se zdi. Neke ljudstvo, ki ni storilo ničesar, ni želelo, ki živi mimo in obdeluje zemljo, katero so mu zapustili pradedi, in ki jo je razdeljala le opustiloča vojna, naj danes, mesto da bi mirno uživalo nadejliki počitek, vrbi boj proti ljudem, ki so prvi sklopljivi države in naravnega razvoja njenih ljudstev. In takšen boj je to, bo boj prestl proti z revoluciji, paškami in bombami oboroženimi fašisti. Razmere, ki so več kot nevarnost! Toda, če misljijo, da bodo naše ljudi a tem ustrovali, se silno motijo. Naši ljudje bodo ostali na svoji zemlji in zahtevali svoje pravice.

Nevarno mesto se nahaja na cesti pri Gonjačah v Brdih. Tam se nahaja namreč precej velika jama, ki se reže v ceslo, ki je na tem mestu izpodjelena. Samo oni, ki vedo za to mesto, se ga morejo uspešno in brez nesreče izogniti. Avtomobili in vozovi, ki prihajajo mimo posebno v večernih urah, so v vedni nevarnosti, da se jim pripeti nesreča, ki bi se pozneje ne dala več popraviti. Ljudje so se parkrat opozorili oblastna na ta nevarnost, a beseda je našla, kot v podobnih slučajih sploh, tudi to pol gaha ušesa. Ali morda čakajo, da jih bo nekega

PODLISTEK

TUJINEC

Tako je nadaljevala dan na dan, a motil ju ni nikdo. Samo da sta se včasih in na tajnem zblala, da ne bi so govorila neprijetna čustva onega prvega jutro — in skrbno sta prikrivala drug pred drugima, da eta imela kaj takega čustva, ali besede o tem ni bilo med njima.

Stanko je čutil sam sebi, kako je mogel dopuščati, da so ga nadvladala taka čustva, in prižadeval si je, da bi jih pozabil. Zazel je celo, da bi se ona dva zopet stšla z Vlahom, ker je bil sedaj gotov, da so ne obnovi Madina redčica in njegovi umi. Razmišljal je celo, kako bi si razlagal oni polav in kako bi ga izbrisl. Sej Mada je bila bolna, pretrpela je v duši mnogo, pak se njeni živci še niso umirili in občutijo močno vsak iznenadeni setanek istotako, kakor kak iznenaden pok. Tedaj je razmišljal, kako nemogoče je, da bi ona — po »Vilnem vrelcu« — ljubila koga drugega razun njega in na to misel jo vzklopel radosti vse v njem.

Hotel je, da bi mu Mada pripovedovala »kako je tisto bilo«, ona pa ni hotela nikakor, kakor tudi ne prejšnje prošnje, marveč se je privila k njemu, samo da ni mogel videti njenega obraza, in ga je prosila, naj je ne vprašuje več o tem.

In vsakokrat, ko mu je prihajala skušnjava, da bi se je dotaknil, je hitro edtegnil roko, kakor da je Vilina voda posvetila tajnostvenost njenih čarobnih pral.

XI.

Dne 19. marca, ko je vlastelin Sadi alavil god svojega najstarejšega sinu Josipa, je povabil rodbino Bonifacio in Stanka v goste v Reko.

Nekoliko dni poprej so glavni Madino zaroko, pri kateri se je dogodilo staremu Matti nekaj čudnega in iznenadnega.

Ko je bil v največjem veselju in ko so opazali, da ne more izpregovoriti nič besede, da ne bi se splokal valed ganotja, so pristopili k njemu znana Mada, Stanko in Pavia, ter so ga zaprosili, naj se vsaj pomiri z Vlahom. Ali, še le kasneje, ko se Vlaho pokaže vrednega njegove ljubezni...

Stari je privolil tem rajše, ker že davno ni nič čul, da bi bil Vlaho storil kakšno neumnost in ker je bil Mato v tem hipu tak, da ne bi bil mogel odbiti prošnje nikogar.

Poslali so takoj po Vlaho, da se raduje skupno žujimi, in to je bil prikrat po onem jutru, ko se je Mada zopet sestala z Vlahom. No, ko je opazila, kako jo Stanko pazno gleda, kaj stori, ko Vlaho vstopi, je zardela zopet. In ponovila so se ista čustva in isti nemir v obeh, istotako kakor onega jutra.

Stanko je vedel, kako ga Mada ljubi, in vedel je tudi, da jo izključno, da bi se bil Mada na prvi pogled zaljubil v Vlaho. Ali, vendar... Hotel je priti na sled tej nanevadi pojavi in hotel je opazovati v čim več slučajev, da bi slednjič našel razlog, pa naj bo kakršneobodi.

A Mada je opazala, kako bi hotel Stanko nameravati, da bi se sestajala z Vlahom, in vedela je, zakaj. Pa, ko je videla, kako pazljivo in uprto motri nje obraz in čaka nemirno, ali bi opazil kaj, ona iz samega strahu, da ne bi zardela, v resnici zardela.

— Da bi vsej kaj rekel, bi mu, zdi se mi, mogla raztolmačiti vse, ali, če bi jaz prva začela govoriti o tem, bi le poslabšala — si je mislila Mada žalostno v sebi.

Stanko ji res ni nikdar nič rekel, marveč jo je le gledal vpraševaje in svarilno, ona pa le stala zmordena pred njim, ne vedoč, kaj naj bi storila. Čudila se je sama sebi, da je postala taka, ko je bila poprej brezskrbna in vesela in je bila nikdar zbegana. Ali, odkar je prebolela, se je jela bati iznenadnih slučajev in vseh mladih ljudi razun Stanka...

Sedaj pa se je začela bati tudi njega, kadar je prišlo vanjo svoj grajajoči pogled, ker je bila kriva pred njegovimi očmi.

Po vsakem novem slučaju je Stanko stikal po raznih romanah in skoro je našel kako mesto, kjer je opisano, kako je kako dekle zardelo, ko je uzrlo mladčiča, ki ga ljubi. In taka mesta ji je čital na glas, gledajoč jo pazljivo, ne da bi kaj rekel. Ona pa je zardela tudi tedaj in je začela govoriti o drugih stvareh, ali območnila je hitro in je začela opetovano, da bi je ne bilo na svetu.

(Dalje.)

Nekaj zgodovine idrijskega rudnika

Al tudi novi družbi ni bila začetkoma sreča mila. Kopali so v hrib, a se ni toliko dobilo, da bi zadostovalo za stroške.

Šli so navzdol, a je bilo počasnno in dragojše za tiste čase. Stopnjice so morali delati sproti, orodje je bilo pomanjkljivo, saj so si ga morali delati sami, od daleč je bilo težko dobiti, zraven tega je tudi zmanjkalo denarja, da niso mogli tedenske meze rudarjem plačevati. Navdušenje je pojemalo, znani rudarski pozdrav »Glück auf« — na srečo! — ni več elektriziral delavcev, kajti bili so lačni in upanje, da zaslede bogato žilo, se ni hotelo izpolniti. Težko je Kuttler vzdrževal delavce, obljuboval jim je za bodočnost bogato nagrado: »Vse kaže, da je v nižavi obilo živega srebra, vstrajajmo še nekaj časa! Ako ne letos, pa gotovo drugo leto zasledimo rudo, ki nas bo obilno odškodovala za današnje stiske!« A samo lepe načelnikove besede niso veliko izdale. Več rudarjev je zapustilo Idrijo ter šlo drugam iskat boljšega zaslužka. Starejši so še ostali, kajti imeli so še tiritati od nove družbe precejšnjo svoto za odstrop rudnika. A ker ni bilo odškodnine, ne plačanega zaslužka, so godrnjali na glas in grozili s silo. Bati se je bilo, da nastane splošna stavka, da vsi uslužbenci odpovejo delo in tožijo pri sodniji za zasluženo plačo, ali če tam ne dobe pravice, da se sami odškodujejo. S tem bi bil rudnik uničen, in težko bi se bila pozneje dobila kaka družba, ki bi se bila lotila zopet kopanja, saj se pač trud ni izplačal, temveč jim je prizadejal še toliko škode.

dne kaka groma neareča prepečala, da je res po-
trebno, da se nagnemo in popravijo ta kos ceste.
Sicer se bomo pa k tej zadevi še vrnili.

Umrja je v Malovskih pri Čurčičih gđ. Ema
Cigoj, ki je bila avstrijska plemička in jetnišnica v Ro-
vinju. Prijela jo je bila sestra, ki jo je pobrala v
najlepši dobi.

Vesti iz Istre

Fašisti v Spodnji Šišli. V noči od 15. na 16.
februarja ob četrh po polnoči so vdrl v našo vas
fašisti in napadli Cooperative (delavsko združenje).
Udri so vrata in okna, zmetali pohištvo na kup
ter ga polili z bencinom in petrolejem. Nato so tli-
ven in metali eksplozivne bombe in ročne
granate v hišo, da jo zažgejo in obenem prepla-
šijo ljudi. Kmalu je bila hiša v plamenih. Streho-
vito pokanje bomb in granat je zbudilo najemnike
v hiši in vaščane po vsej vasi, ki so prišli od
vseh strani na mesto zločina, ki je bilo obznanjeno
od plamena in v temni noči vidno daleč naokoli.
Vse je vpilo: Ogenj, ogenj! Fašisti, fašisti, kakor
nekad pred pol stoletjem: Turki, Turki! Kmalu
so bili tudi gasilci na mestu. Toda fašisti so nanje
streljali, da bi preprečili, da se ogenj po-
gašča. Ogenj je moral na drugo stran hiše, da so
fašisti vrtili svoje delo. Toda fašisti so jih izkale-
nili in ponovno obstreljevali, kar pa pogumil mo-
že odvrnil od posla. Ko pa se je začelo ljudstvo
trudoma stekati, so fašisti zbežali. Za seboj so pu-
stili nekaj znamenj, za katerih se da sklepati, da
ima svoj breg v fadelačnici pri sv. Roku. Last-
ni hiše, v kateri ima delavsko združenje prostore
za namenu, je bil na komisarjat zahtevati, naj se
red napravi in zahtevati, da se kaj telega ne ponov-
ve. Komisar pa mu je s hladno vestjo odgovoril:
»To ni moja stvar. Pošljite v Cooperative, potem
se vam ni bati!« To je bil odgovor! Pa tudi
še bi hotel lastnik hiše to storiti, tega ne more
storiti, ker volja najemna pogodba še eno leto in su-
pogodbe po zakonu morajo držati in se zakon ne
more kršiti. Na vprašanje lastnikovo, ali more po-
godbu kar tako razveljaviti, je odgovoril komisar:
»To ni moja stvar.« Ker torej ni stvar g. kupa-
skega komisarja, da red napravi, pozivljamo škof-
ski občani višje oblastvo, naj napravi
konec temu poševanju. Fašisti so namreč vplili
Prima je Cooperative in goji se scuole dave! S tem
so napovedali, da nameravajo nadaljevati s svojim
gausnim postopkom. Naloga višjih oblastev pa je, da
bo prepreči. — Škofjski vaščani.

Življa upraviteljske komisije

za teden od 20. do 25. februarja 1921.
(Preščitne se šteje 5. živilske izkaznice)

Na odmere:

Tenestine: 40 dkg po 1'90 lir kg;

Riz: 40 dkg po 2'20 lir kg;

Sladkor: 25 dkg po 1'75 lir porcija;

Koruzna moka: 40 dkg po 90 stot. kg;

Posestniki ubožniških izkaznic imajo
pravico samo do nakupa sladkorja.

Gospodarstvo

Gospodarska kriza. Prve mesece po svetovni
vojni je nastalo v trgovini po dolgoletnem utrpljenju
nenavadno življenje. Kljub velikiemu covrstvu
med narodi, kljub že takrat velikim valutnim di-
ferencam so se začele premikati ogromne količine
blaga v izstradane, izopene in obubožane evro-
pejske države. Vendar je nosila ta živahna, nenar-
avna konjunktura že v svojih početkih kl propa-
da. Ni bila namreč naravna posledica novih raz-
mer, ustvarjenih po novih potrebah in s tem, raz-
mer, solidarni delom, temveč razvila se je na nezdav-
nati in skokoviti. Tiski edni promet z blagom se
je moral preiti ali ustaviti, ker so ga morali
pladeti obubožni evropski narodi v svojih
progladnih valutnih in s bistvenim delom svojih
preostalih denarnih sredstev, da bi si tako zgo-
tovili vsaj glavne potrebščine in ustvarili vsaj pre-
dobje po za urejeno produktivno delo. Tako je
razvijala ta nezdavna konjunktura prva povojna
žarov temelje evropskega narodnega gospodar-
stva. Najhuje je udarila Avstrijo, ki je morala
poseti celo po starih umetninah, da si je nabavila
vsakdanjega kruha. Gospodarska propost evro-
pskih držav se zrcali najbolj v razmerju njihovih
valut napram denarni vrednosti prekomorskih pro-
dukcijskih dežela in v pasivnosti njihove trgovske
bilance.

Prvi gredniki bližajočega se preobrata so se
pokazali začetkom spomladi leta 1920, ko je vsa
trgovina z Nemčijo nhaloma snala. Povod temu je
bila velika ameriška spekulacija z markami,
zveč česar je kurs marke naselrat poskočil.
Nemško blago je postalo radi tega predrago za iz-
voz in se je nakopičilo v skladiščih. Procentni in
trgovci so utrpeli veliko škodo. Cila vrsta podjetij
je prišla na kraj. Brezposelnost je postala še huja.
Nered v delavskih fincah Nemčije in ogromne po-
sljativje v evropske države na račun vojne odškod-
nine so tudi storile svoje.

Ta nemška kriza spomladi lanskega leta, ki se
je razširila tudi v Avstrijo in deloma tudi v druge
nasledstvene države, je bila že po svojem postanku
snak in del svetovne gospodarske krize. Dekler
je bila izločena še samo Rusija in Avstrija, se še ni
opazilo. Sedaj je pa postal očividno, da odpada del
sa delom v svojih ekonomskih temeljih razdeljeva
Evrope kot aktivni faktor iz svetovnega gospo-

Trije taki kamni so uzidani pri stolpu
župne cerkve nad kolono pri vrodu v
cerkev. Temna rdeča barva kaže, da je
do 80% rudo v njih. Takrat niso imeli
onih naprav za žganje in toplenje kamna,
kakor dandanes in vendar so se podjetje
bogato izplačevalo. To spoznamo iz pro-
šnje, katero je naslovilo podjetje do ce-
sarja Maksimilijana I., naj se družbi do-
voli, delati nove jame, in da pravica, ko-
pati daleč naokoli. Cesar jim je pravico
potrdil, a naložil od jame davek 10%
čistejše dobička. Z novim davkom je pa
prevzel crar tudi dolžnost, braniti rudnik
pred zunanjim sovražnikom. To je tudi
storil, priložnost za to se je kmalu po-
kazala.

V šestnajstem stoletju so bili Bene-
čani mogočni in slavni gospodarji. Na
morju so bili nekaj časa edini gospo-
darji, a tudi na suhem so stegovali svo-
je roke tja, kjer se jim je obetal dobiček.
O veliki noči 1508 so vzeli gorški grad
in kmalu je bila vsa okolica v njihovih
rokah. Idrijski rudnik meji na Goriško,
saj gozdovi segajo do Panovca nepre-
trgoma. Ni čuda, da so hoteli še Idrijo
dobiti v svojo oblast in s tem si pomno-
žiti svoje dohodke. Junija 1509 so prišli
čez hribe v naš kotol, se pokastili rud-
nika in vseh njegovih naprav.

(Dolge prihodnje.)

darstva. Kriza se je razširila na vse strani kakor
valovi, ako vrže kamen v vodo. Pokazalo se je,
kako kompaktna enota je svetovno gospodarstvo,
ki ne more izhajati brez nobenega svojega bistve-
nega dela. Kajti z vzhodno in osrednjo Evropo
so odpadli milijoni plačila zmognih odjemalcev
za izdelke velikih prekomorskih produkcij kra-
jev. Tudi v zmogovitih državah, pa Franciji in Ita-
liji, so morali omejiti konzum na najnižjo mero.
Ravno tako so prišle tudi nevtalne države v teža-
ve. Vse to pa je prišlo v trenutku, ko je začela
delati ameriška industrija v ogromnem obsegu
s to, in stotisoči delavcev, ki so se vrnili iz vojne.
Amerika je računala z neomejenimi potrebami iz-
stradane Evrope. Račun je bil slab, ker niso upo-
števali razmerja med ponudbo in konzumom, ker
niso hoteli dovoliti kreditov, ker so izjavili, da
sploh niso zainteresirani na Evropi, kaj se ni nikjer
našlo volje za novo, velikopotezno organizacijo
svetovne trgovine. Zmagovalci so mislili samo na
sebe in so pozabili, da je svetovno gospodarstvo
enota, kjer ne sme trpeti noben del, ako nobe trpeti
celota.

Tako je prišlo do svetovne gospodarske krize,
ki se nahajamo v njej danes. Ogromne množine
blaga leže preko morja in ni zanje odjemalca. od-
jemalca. Bombaž severne Amerike, volna južne
Afrike in Avstralije, žito Argentine, čaj Ceylona
in sto drugih pridelkov, vse to je danes mrtve ka-
pital, ki obtežuje novo produkcijo in je vzrok no-
vih tekočin. Ni čuda, da so cene vsem izdelkom
tako silno padle.

Leta 1920: januar december

1. Beli java-sledkor, 100 lb.	79	30
2. Kuba-sledkor, 100 lb.	72.6	26
3. Kava Santos, 100 lb.	135	65
4. Kakao, 100 lb.	103	42
5. Indijski čaj, 100 lb.	15	5
6. Laneno olje, 100 lb.	106.6	44
7. Juta, 100 lb.	66	39
8. Ameriški bombaž, 100 lb.	29.30	12.17
9. Avstrijski žito, 100 lb.	103	53
10. Baker, 100 lb.	118	75

Note na londonskem trgu 15. dne teh mesecov.
Cena velja za cwt (50.8 kg) pri sladkorju, kavi, ka-
kao, loju, v angleških funtih (453 g) pri čaju in bom-
bažu; v angleških tonah (1016 kg) za laneno olje,
juto, kovoine. Cene v markah. Ladjo s stotisoči to-
nam leže danes neizrabljene v pristaniščih. Kako
zelo je padla voznina, kaže sledeči pregled:

Leta 1920: januar december

Wales-Gibraltar za premog	44	12.6
Sever. Amerika-Rotterdam, premog	22	4.25
Severna Amerika-Italija, premog	24.50	6
Sev. Amerika-Francija, žito	17	7
Bombay-Anglija	147.6	50

Ta nenavaden padec cen je napravil producen-
tom kakor tudi trgovcem ogromno škodo, ki jih je
tudi izmedrila. Tako vidimo, da ponujajo danes
procentni sami Ameriki, južni Afriki in Avstraliji
Nemčiji kredit, za katerega jo prosjčila in mole-
devala dva leti brez vsakega uspeha. Jaso je dan-
es da ni drugega izhoda iz sedanjega položaja,
kakor da stopijo zopet v normalno zvezno deželo
velike produkcije izdelanih velikih konzumov.
Obrat v svetovnem gospodarstvu se mora zopet
začeti in to je tudi edini lek te krize. — F. Zaren.

Ustanovitev jugoslovanskega »Oceanografskega
instituta« za znanstveno in praktično preiskovanje
morja na obali Jadrana. V nadaljevanju svojega
dosedanjega delovanja pri preiskovanju Jadranskega
morja je sklicala »Jugoslovanska akademija
znanosti in umetnosti« v Zagrebu, strokovno an-
keto, ki jo izdelala temelj za delo oživljenja
jugoslovanskega »Oceanografskega« instituta, kot
državno znanstveno praktično institucijo. Anketa
je sklenila, da jo najpo potrebo, da se »Oceanog-
rafski institut«, ki bo sklenil enako sistemsko znan-
stveno, kakor tudi praktično, čimprej ustanovi. Za iz-
vedbo tega sklepa se ima brigati izvršilni odbor.
Daje jo anketa sklenila, da se sproti od minist-
stra prosvete in potem njega tudi druga sainte-
resirana ministrstva (poljedelstva in voda, prometa
ter vojno mornarice) gotov letni kredit, deloma za
pokritje dovolj zmernih potreb za predhodno poslo-
vanje, deloma pa za gradbo in ureditev zaveza. Za ob-
širno predhodno študije, zlasti za določitev me-
ste, najpripravnijega za sgrado stalne postaje,
je potreben prečiščen laboratorij. V to svrho se je
sklenilo, da se poskuša dobiti potom jugoslovanske
gospodarske komisije pri predstojatelju pogajanj
od Italijanske vlade bišvo avstro-ogrsko vojno la-
djo »Najadec«, ki jo je bila Avstrija preuredila
za znanstveno preiskovalno ladjo. Ta ladja bi mo-
gla nato služiti tudi kot stalna oceanografska pre-
iskovalna ladja. Končno se je sklenilo, da se pozo-
vo javnost, da s prostovoljnimi prispevki olajša
izvedbo velikega in ne samo znanstveno prosvet-
no in gospodarsko, nego tudi politično zelo važ-
nega načrta.

Kalijeva sol spada, kakor vemo, med lahko to-
piva umetna gnojila in se zato najpogostejše
vporablja za spomladansko gnojitev, ker se hitro
razkaja in rastlina hitro posrka hranilno snov
kalija. Rastlina zahteva, kakor smo to in stokrat
že skizali, posebno fosforne kisline, kalija, dušika
in apna. V hlevskem gnoju se nahajajo vse hranil-
ne snovi, ki jih potrebuje rastlina, toda razmerje
nekaterih izmed njih je jako pomanjkljivo. Ker pa
nam tudi primanjkuje hlevskega gnoja, smo pri-
morani uporabiti umetna gnojila. Z umetnimi
gnojili pa ne smemo gnojiti enostransko, to je
samo s enim hranilom n. pr. fosforjem, ampak dati
moramo zemlji vseh omenjenih hranilnih snovi v
onem razmerju, ki jih potrebujejo dotična tla in
rastlina. Ako damo onega hranila preveč, drugega
premalo, tedaj rastlina ne bo mogla uporabiti o-
nega dela hranila, ki ga je preveč, in bi sel v izgubo.
V povojnem času in dosedaj smo gnojili samo
s superfosfatom, ker drugih umetnih gnojil ni bilo.
In tudi tega ni bilo mnogo, ker vemo, da v vsaki
zemlji primanjkuje fosforja in da ga ni nikdar pre-
več, če ga ne trosimo preprosto. Toda zemlji
treba tudi kalija, ker ga potrebujejo nekatere rastline
jemojivo in velikih množinah za tvorbo ogljikovih
vodačov (skroba, sladkorja, lesnine) in to zlasti
zemeljske rastline, kakor pesa, krompir itd., ka-
terim pravimo zato tudi kalijevate rastline. Pa
tudi trta, žito, trava itd. potrebujejo mnogo kalija.
Kalijeva sol pa ne služi samo kot hranilna snov,
temveč tudi raztaplja še druge neopojne hranilne
snovi, tako da jih rastlina bolje vsrka. V spo-
šnem se potrosi 100—150 kg na hektar zemljišča.

Kalijeva sol se dobiva pri Tržaški kmetijski za-
druzi. Vsa Raffineria 7. Naročiti jo treba takoj in
ne več kot po dva kvintala, ker primanjkuje.
Pesa, spinaca, rodvice in druge semena se do-
bi pri Tržaški kmetijski družbi in zadruzi v
Trstu.

Kovinski drobci v Jugoslaviji. Jugoslovanski fi-
nančni minister je na Danaju urgiral izdelavo kov-
inskega drobca po 5, 10 in 25 par. Drobci, ki je
doslej še došel v Jugoslavijo, so se dni kroci pro-
metu, in sicer najprej v novih pokrajinah kraljevine.

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Denarna glavica in rezervni sklad K. C. St. 223,900.000
Izvršuje hlevstvo vse banke in menajlnične transakcije.
Uradne ure od 9-13

MALI OGLASI

se računajo po 22 stotnik beseda. — Najmanjša
pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stotnik beseda
Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo
plača polovično ceno.

CEVLJAR Sila Anton se priporoča cenj. občin-
stvu za vsakovrstno delo. Na zahtevu prihaja
tudi na dom. Cene smerne. Molin grande št. 30.
303

DVE 18 LETNI GOSPODICI želim v vrhu poroke
znanja z dvema gospodoma. Pismeno ponudbe
pod »Aurora« in »Vera« na upravitelstvo. (302)

MEBLIRANA SOBA se odda v via Pasquale Ri-
vottella 63, vrata 19. 301

VEČJO množino umetane kupuje dnevno mie-
larna Parso Carlo Goldoni. 300

HISA iz treh sob, kuhinje, kleti, hleva in kuzelca,
z vrtom, v bližini kolodvoza se prodaja na pro-
stovoljni javni dražbi dne 27. februarja ob 3 po-
poldne v Dol. Logatcu. Kdor hoče, si lahko prej-
ogleda. 299

HISA iz treh stanovanj, a evinjskim hlevom, 4
vodnjakov, dvema hlevoma in 2000 klatrov zem-
lje se prodaja pri Sv. M. Magd. Zg. 419. (298)

KOZA breja, amerišanske pasme, prve vrste, se
prodaja v Rojano 792, Piščanci, Jožeta Bole. (297)

SPALNA SOBA se deli s gostenim mladeničem.
Scala Santa 249. 249

UCITELJ poučuje otroke ljudske šole. Cene
smerne. Pojasnila v via Mazzini (ex Nuova) 46.
II. nadstropje. 296

DVA BIKI slavodobitne pasme, sposobna za spu-
šanje, prodam. Ivan Vadal, Matenjavas 5. Pre-
stranek. 294

POSTENO delce s dežele, se šteto za vse hišne
dela, Narodni dom, Barokovlje. 293

DNE 18. T. M. (petek pop.) agubil je nek voznik
med Obeliskom in Sestano sobotno kolesce za
slamozrenico. Koles je našel, je naprosen, da je
odda proti dobri nagradi pri g. Fabiču na Op-
činah, ali pa v Restavraciji Mahorčič v Se-
žani. 292

REDKA PRILIKA! Na prodaj je po ugodni ceni
dobro ohranjen harmonij iz ameriškega orohovega
lesa. Dispozicija sestoji iz 10 izremenov (Bass
Coupler, Discant Coupler, 2 vrsti tenikov 5
oktav F-F in 1 kolenika). Harmonij je trdilec
»Pajler« in jo uporablja za solo in dom. Reflek-
tantom se je obrniti na Postojna 132. 291

ZLATO, srebrno in kromno plačo po najvišjih cenah
Pierot, ul. S. Francesco št. 15, II. nadst. (290)

PRIDNA SLUŽEKNJA dobi takoj mesto v Narod-
nem domu pri Sv. Ivanu. 289

ZGANJE na družbo in deželo, posebno pristen
oljavec, dobiho v Sganjani, ulica Trento 18.
Fran Szolnik, lastnik. 33

STEKLENICE za likerje 7/10 in 3/10 l. približno
7 vsehov prodam. Trammes, Trst. Via Giulia
32, IV. 288

POSJOJAM torarav avtomobile, ki nosijo od 30
do 36 kvintalov. Telefon 636. 284

SLUŽEKNJA velika kuhinja dobi službo z dobro
plačo pri dobri družini. Naslov pri upravitelstvu.
280

CEVLJARSKI otroj, kupljen leta 1914, se prodaja
v via Ruggero Manna 3. pritičje. 276

BRIVNICA je na prodaj. Mesečni dohodek 1400-
1500 L. gospodstvo. Rožkar, brivec, II. Bistrica. 275

LEKARNA v NABREŽINI ima za šibke, malokrone
in različne otroke: Emulsion metoda »Scott«
z lezom; Pismo ribje olje prve vrste. — Si-
rup, sestavljen iz raznih trav sa kashel in za moč.
— Prot malariji: kroglice in tekočina kinina,
tinktura Selsa in »Vino ferro china«. — Kro-
glice »Brez« in »švedske kaplice« (medicinalna)
za kolodac in apetit. — Najbolja osvježevalna
kromada »Rož« vodno sveža. — Mazilo in
fluid proti revmatizmu. — Obliži (cerotti) za hr-
bet in knje oči ter druge tu- in inozemske spe-
cijalitete. 282

SPREJEMAM krom v starbno široko spadajoča
dela. Naštri in proračuni bespajnost. Specialist
za številčne in peči, katere nabavim in postav-
jam po najnižji ceni. Frane Batagelj, sidarski
mojster, Trnovo pri Il. Bistrici. 201

KROJACNICA Avgust Stular, ul. S. Francesco
D'Anciel št. 54, III. nad. je edina dobroznana
krojacnica v Trstu. 395

NAZNANJAM javnemu občinstvu, da sem poleg
delavnice odprla tudi salom za izdelovanje zm-
ske obleke in letne plašče ter raznovrstne ob-
leke. Priporočam so sa oblen obisk. A. Mer-
molja Rieger, ulica Commerciale 3. 586

ZLATO in srebrne krome plaščom več kot drugi
kupci. Albert Forth, urar, Mazzini 46 (v bližini
drevnega trga). 537

FOTOGRAF ANTON JERKIC, TRST, ulica Roma
(poštna ulica) 24, Gorica, Corso Vardi (vrtna
ulica) št. 36 priporoča se svojim sorojakom. (35)

ZGANJARNO v ulici Media št. 22, kjer se dobi
vsakovrstno prstno žganje in razni likerji po
zmernih cenah, priporoča lastnica Marija Szolnik.
34

KUHARICA, ki ima lastno perilo in potrebščine,
dobi na lasten račun kuhinjo v bližnjem leto-
višču. Pojasnila v zalogi tehtnic, Via Sanita 8.
286

Velika zaloga in tovarna pohištva

A. JUG — Trst
Tovarna ulica sv. Martiri štev. 21
Zaloga ul. sv. Lucija 5 in ul. del Fabbri 10
Velika zaloga spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega
pohištva kakor tudi drugih predmetov.
Delo solidno. Cene zmerne.

Dr. Josip Sedmak

je odprl svojo odvetniško pisarno
v Trstu, ulica F. Filzi št. 17, I.

DR. MRAČEK LEOPOLD

ZOBOZRAVNIK
Trst, Corso Vittorio Emanuele III. 24, I.
Sprejema od 9-12 in od 15-18.
Brezbolno izdiranje zob, zlato krone, zlati mo-
stovi brez naba. — Vse po moderni tehniki,
ameriški in švicarski sistem.

OGLAS.

V Drenjah blizu Sežane se bodo
prodala najboljšemu ponudniku razna
zemljišča in kmečke stavbe, dne 25.
februarja t. l. ob 10. uri predpoldne.
Pojasnila pri notarju Dr. Rumer-ju
v Sežani. (154)

NOVI DOHODI.

Plugi št. 5, 6, 7, 10, brane, cepiči, sila,
stikalnice za grozdje, škropilniki, mehi za
žvepljanje, vrči za mleko, parni aparati
za krm. itd. — Tehnice za sol, tobak,
za mesnice in družinsko rabo. — Železni
in medeni uteži.
ING. RIGHI & VIDOVICH - Trst
166) Via Sanita 8, vogal Via Porporella

II. mednarodni semenj vzorcev v Pragi!

(Od 28. februarja do 8. marca 1921)

Najlepša priložnost, da pridete v trgovinske stike s tisto državo, katere
industrija je najbolj razvita v vsej srednji Evropi.

Nad 4000 izložnikov. Bogata razstava češko-slovaških in tujih izdelkov v
slededih 17 glavnih skupinah:

I. Stavbna obrt	X. Um tna obrt
II. Kovinska industrija	XI. Kemija in zdravstvo
III. Elektrotehnika, mehanika, optika	XII. Prehrana in poljski pridelki
IV. Lesna obrt	XIII. Godala
V. Tlačna industrija	XIV. Igrače in marionete
VI. Obleke	XV. Sportni predmeti
VII. Galanterijsko blago in slično	XVI. Grafična obrt, šolski predmeti in
pisarniški predmeti
VIII. Kožna industrija	XVII. Dragulji, zlatenina, srebrnina in ure
IX. Steklo, porcelan in majolika	

Izborne železniške zveze. Vozne cene knifane za 50% na češkoslovaškem, avstrijskem in jugoslo-
venskem ozemlju proti predložitvi izkaznice in znamke. Poseben urad za stanovanje. Agencija za
izdajanje vstopnic in gledališča, muzeje in h koncertom itd. itd. — Naglo izdajanje poštne listov
za znižanje pristojbin za viziranje. — Legitimacije in znamke dajajo drugozemcem Češkoslovaški
konzulati oziroma uradni zastopniki semenja vzorcev.

Tržaški urad za II. semenj vzorcev v Pragi:

Češkoslovaški generalni konzulat, Trst, ul. Miramar 29, telefon 2988-2168

ODLIKOVANI ZAVOD ZA VRTNARSTVO IN CVETLIČARSTVO

Via Miche'angelo Buon. št. 718 **M. GERMANN, Trst,** Via Roma št. 3
Telefon št. 12-49

Nasadi v Redipulji pri Ronkih. — Semena za vrtove krmu, travo, deteljo in cvetlice
vseh vrst. — Sadni čebulček. — Sadna drevesa, sadike jagod in špargljev.

Maline, kresno grozdjice (ribex). Trtne sadike za namizno grozdje.

Centiki zastoni. Pošiljativje v tu- in inozemstvo.

Andrej Purič-kovač

Trst — ulica Media št. 6
prodaja vsakovrstne ŠTEDILNIKE (Spar-
herd) in druge potrebščine, ter izvršuje
vsakovrstne poprave

Gentili & Križmančič

Trst — Via Mazzini št. 40 — Trst.

Velika skladišča manufaktur-ga blaga. Velika izbira blaga
za moške in ženske obleke. Oprava za neveste. Drobniarije.
Na debelo (28) Na drobno

Premog na Spitzbergu, ki so pripadli po mirovni pogodbi Norvežem, kopljajo tri podjetja. Največje je produciralo leta 1919. 80.000 ton premoga. Uporabljajo 300 delavcev. 1000 čevljev na globoko je zemlja, ved ali pa manj zmrznjena. Toplota je v prenosni kopu stalno 4° C pod ničlo. Premog je svetel in ima 8000 kalorij. Kopije se zraven lebuje, tako da ga nalagajo naravnost na ladje. 6 mesecev imajo gori zmrzlo noč in samo 3-4 mesece ni ledu.

Posilno-paketni promet med Jugoslavijo in drugimi državami. Vpostavljen je zopet mednarodni promet s poštnimi paketi med Jugoslavijo in celo vrsto drugih držav.

Železniška zveza med Rigo in Trstom
RIGA, 18. Čuškoslovaška vlada je predložila lotvinski vladni, naj bi se ustanovila direktni vlak med Prago in Rigo, ki bi šel skozi Varšavo in Vilno. Lotvinski vladski podpira ta načrt. Njega važnost tiči v tem, da bo vezal baltiška pristanišča s Trstom.

Zedinjene države in sedanja gospodarska kriza

NEW YORK, 17. Harding, ravnatelj Federal Reserve Boarda pravi v svojem uradnem poročilu, da je kriza industrije minila ter da se je položaj delavcev zboljšal. Glede ameriške izvozne trgovine pa traja kriza dalje. Vsled tega se bo moral izvoz omejiti na najpomembnejše, dokler se ne uredi vprašanje kreditov in kupne zmoglosti evropskih dežel. Takšen oporavek pa bo mogoč le, ako se bodo surovine izvažale brez prenehanja in na dolgotrajnem kredit. Samo živila, ki se bodo imela takoj porabiti, bi se plačevala pri izvozu. Vprašanje je torej v tem, da bi se Evropeji morali dovoliti dolgotrajni krediti, s katerimi bi si Evropa popravila svojo industrijo, in ob istem času dovoliti krediti tudi drugim deželam, tako da bodo lahko izvažale v Evropo, ker bi drugače to blago prenapolnilo domači trg. G. Harding misli, da so najpraktičnejše sredstvo za rešitev iz sedanjega položaja: a) takojšnje »družbe za drugozemsko blago«, kakor jih predvideva zakonski načrt Hedgja. Državna posojila so bila dobro sredstvo le ob času vojne.

Kontingentiranje ovsja za izvoz iz Francije

PARIZ, 17. Vlada je odredila, da se bo izvoz ovsja za seme in porabo od 15. t. m. dalje kontingentiral za vse dežele.

Odlok o plačevanju carine v zlatu
RIM, 17. »Gazzetta Ufficiale« objavlja sledeči odlok zakladnega ministrstva: Cl. 1. Carine, ki se plačujejo v zlatu, se lahko poravnajo neposredno v carinarnici z državnimi in drugimi bankovci. Dopolnilo znaša 30% določene svote: Cl. 2. Pričujoči odlok stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljen v »Gazzetta Ufficiale«.

Nizanje cene premoga v Italiji
RIM, 18. Glavno ravnateljstvo državnih železnic javlja: Od 20. t. m. dalje se bodo cene premoga, ki se odstopa industriji, še bolj znižale. Cena westfalckemu premogu za porabo v plinu in za peči, se znižala od 390 na 320 lir na toni in cena gorjivega železnika od 380 na 300 lir na toni.

Podpis na novih lirah v papirju
RIM, 18. V nekaterih mestih se misli, da so blaginjske nakaznice po 2 liri s podpisom Porena ponarejene. Zakladno ministrstvo namizja, da je dosežani delegat pri računskem uradu Pompeo Righetti bil vpojojen, vsled česar je na nakaznicah novejšega izdelka podpis njegovega naslednika Porena. To na podlagi kr. in min. odloka, ki sta bila objavljena v »Gazzetta Ufficiale«.

Švicarski tečaj
ZENEVA, 18. Ital. lra 22'10, marka 10'135, angl. funt 23'55, fr. frank 43'70, dolar 6'0105.

IVAN BALOH:
Moje večerne misli

Beseda mati ima samo štiri črke, a v treh hvalčnega otroka bi morala biti zapisana kot najdaljša povest.

Krone glave so bile navajene, da so nosile na sebi težko zlato. Krona je bila pa včasih preozka, ali pretežka. Zdaj je dobro, ker nosijo trnjevo, ki je silno lahka.

Na najvišjo goro na svetu še ni stopil nihče. Na najvišjo goro bolečin pa že nešteto.

Solnce ob zlatem svojem večernem slovesu je samo takrat lepo, kadar ga noben oblak ne zakrije.

V gledališču gledajo mnogi ljudje skozi kukalo, pa ne na oder. Ko bi jim bilo mogoče pogledati s kakalom v njih dušo, bi jih bilo sram.

Veliko je smeti po naših sobah, še več na javnih cestah, še več v javnem življenju.

Pri mnogih poslopih so napravljena visoka, široka in odprta vrata, pa jih je veliko, ki gredo težko čez in se težje ven.

Počasi korak ni vedno znamenje telesne bolezni, ampak: ali velikih nad in načrtov ali neizmerne bolesti.

Mnogo presolov se je že omajalo zato, ker so jih omajali tisti, ki so na njih sedeli.

Ni ga človeka na zemlji, da bi preiskal vsa globočino morja, kakor ga ni, da bi preiskal globočino človeškega srca.

Največji slikar ne slika po pogodbi, ampak po tem, kakor on čuti.

Ob luninem svitu se je porodilo največ najlepših pesmi in se je razjokalo največ razboljenih duš.

Nekdaj sem slišal, da je cihnder samo nadaljevanje prazne glave. Oh, kako je to prav, da so pri sedenji draginji tako redki!

Trpin, ki je preganjan od usode, bi zahvalil nebo, če bi se trpljenje njegovo ustavilo pri štirinajsti postaji.

Dekle, ki je v cvetu svojih let, je včasih veša, ki se ob duščici luči sama vname in izgori.

Za debelo knjigo se mnogokrat ne skrivajo globoke misli, ampak velik honorar.

Ko bi mravlje in čebele zamogle govoriti, — ah, to bi bila pridiga!

Tisti, ki so po ječah po nedolžnem trpeli, so vredni najvišjih odlikovanj.

Naše življenje je kakor jesensko drevo. List za listom pada, dan za dnevom gine, dokler ga zimski vihar ne vrže na tla.

Kruh, ki je s solzami poročen, je najbolj grenka jed na svetu.

Ob najbolj solčnem dnevu si želi nesrečen človek najbolj temno noč.

Mladika, 3. šte. izide v par dneh. Druga številka po pomoči ni bila poslana g. Stokli v Trst; danes se že dobi na prodaj. Četrta številka izide kmalu za tretjo. — Opozorjamo naročnike ponovno, da poravnajo naročnino.

ZA NARODNI OBRAMBNI SKLAD

V »Edinosti« 26. prijavljeni prispevki: Iz Barkovlj L. 95.—, Iz Zrinja L. 50.—, N. N. dinarjev 20.—, Nadalje nabrali v Trstu: Mladina pri Sv. Jakobu L. 1850.—, Andrej iz Rihemberga L. 150.—, Doktor iz Ročinja L. 275.—, Karlo Magdalencan L. 450.—, Tone Kannelec L. 100.—, Skorkljan Ivan L. 120.—, Lojze Domžalec in Stefan Vipavce L. 450.—, Mladitrgovec daroval L. 175.—, V Puli za urejenje zobe L. 163.—, Skupno L. 3578.— dinarjev 20.—.

DAROV!

»Njegova brada«, neregistrovana zadruga s neomejenimi kolicinami pri sv. Ivanu, je prišla v konkurz. Likvidacijske posle vodi veleposlanec predsednica in ustanoviteljica g. »Vezelac«. — Kolikor je — iz zaloznih listin ponesrečenega podjetja — do danes znanega, pripadajo glavni deleži g. Ternevece, Gradisarjeve in g. Peternelove po 10 L. in oni g. d. Kostjove, Birsove, Paborjeve, Ferfoljeve, g. Rodeta in Kodriča po 5 L. — skupno 60 L. — svetovlanskemu kolektumu vrstu.

Za magdalensko podružnico Sv. Cirila in Metode daruje »Pogrebno in podporno društvo« pri Sv. Mar. Magdaleni Spodnji in Zgoraj namesto venca svojemu dolgoletnemu blagajniku pokojnemu Josipu Cerkevniš 50 L. Denar hrani predsednik društva.

!JUGOSLOVENI!

Zbirajte pridno za „TISKOVNI SKLAD EDINOSTI“.

Zaloga mrtvaških potrebščin

MARIJA EMER
na Opčinah šte. 200 (blizu cerkve)
Ustanovljena leta 1905. (163)

Novi dohodi kovina-stih raket I., II. in III. razreda. — Venci iz umetnih cvetic, Velika izbira oblečic, sveč itd. itd.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal Via Nuova-S. Caterina.

Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Baga za sukanje, žamet, ba hant, otilo, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Luston palača) Ustanovljena leta 1838.

Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, streli in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Zilvenjska zavarovanje v najrazličnejših kombinacijah — Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

KOŽE USNJE

ter vsi v čevljarsko obrt spadajoči predmeti

ulica Udine št. 49
(prej Belvedere)

Priporoča se **F. CINK**

Izdelani raznobarni (29)

LISIČJI KOŽUHI

Ustrojenje, izdelovanje in barvanje se izvršuje z jamstvom. — Kupujejo se u navadne lisičje kože in kune. u

Trgovina kožuhovin — Trst, Via Gattieri 32

Za pomladansko setev

ponuja po nizkih cenah gospodarske stroje in sicer:

Pluge, brane, kultivatorje, mlitilnice in čistilnice za žito, stroje za setev itd.

(137)

ČESKOSLOVENSKA SPOLEČNOST

pro obchod v Východem - nkr. spol. zvláštna v Trstě
Via S. Nicolò 4 - Tel. 38-39

KRONE

plača vedno par cent. več nego vsak drugi — kupec, edinole — **Alotzij Povh**, trgovina Piazza Garibaldi št. 2, tel. 3-29 (prej trg Barriera) (25)

Begunci Amerikanci pozor!

Posestva od 4 do 400 orolov, gostilne tudi z zemljiščem, trgovine, hiše, vile, grajščine se prodajo potom pisarne nepremičnin Zagorski, Maribor, Barvarska ulica št. 3. (123)

Trgovsko - obrtna zadruga v Trstu

registrovana sdr. s neomejenima jamstvom ul. Pier Luigi da Palestrina št. 4, L. n. sprejema hranilne vloge od 1. dalje.

Navadne vloge obrestuje po **4 1/2%**, večje po dogovoru.

Trgovcem otvarja tekoče bankovne računa. — Posoja hranilne posilnice na dom. — Rentni davci plačuje iz svojega.

Daje posojila po najugodnejših pogojih na vinkitice, na osebne poročitve, na asistate vrednostnih listin.

Uradne ure vsak dan izvenredni nedelji in praznikov od 8 do 1.

Za direktno dobavljanje izbornega, čistega ali baker vsebujočega, najizdatnejšega in najbolj ekonomičnega

ŽVEPLA ALNANI (Pezaro)

54 obrnite se samo na zastopnike **P. Rocco & Nipoti, Rovinj**

Dobroznana turška

A. Ferfolja

— Trst —

ul. Torreblanca 22, tel. 18-07

uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je zopet začela trgovati z raznovrstnimi vini, likerji in sploh z vsakovrstnimi opojnimi pijačami na debelo.

Priporoča se najtopleje udani

A. FERFOLJA.

(124)

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu. Centrala v Ljubljani.

Podružnice: Celje, Borovlje, Gorica, Saraj, Split, Trst, Maribor, Ptuj, Delniška glavica N 50.000.000. Rezerva N 45.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3% obrestovanju na žiro-račune proti 3% obrestovanju. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.

Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

EKONOMIČNO MILO ZA DRUŽINSKO RABO
ZNAMKA

LUBRA **LUBRA**

neovržne, neprekosljive kakovosti, absolutno zjamčeno, brez škodljivih snovi.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

Izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

ALESSANDRO LEVI MINZI - Trst

Via Rettori št. 1 — Piazza Rosario — Via Malcanton št. 7

Velika izbira spalnih in jedilnih sob, kuhinjskega pohištva kakor tudi posameznih predmetov.

Proračuni in projekti (30) Delo solidno

ECLA!

Edino mazilo

ki ohranja usnja in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca šte. 12 - Telefon šte. 10

PELLEGRINO CINCELLI

Trst - ulica Malcanton št. 9 - Trst

(Hiša ustanovljena leta 1828.)

KOŽE in USNJE za ženske in moške.

Box in Chevreaux, lak, podlage in vsakovrstni predmeti za čevlje itd.

Vse po ugodnih cenah Postrežba točna.

Brill

Najboljše mazilo za čevlje

Podružnica v Trstu, ul. del Toro št. 10. — Telefon 31-72